

ارزیابی اثر برنامه واکسیناسیون دام‌ها علیه تب مالت بر میزان بروز انسانی آن در استان همدان از سال ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۷

عباس مرادی*، نوروز علی نوروزی**، دکتر بیت‌الله طالبی***، دکتر حسین عرفانی****، دکتر احمد کریمی***
سیدجلال بطحائی**، علیرضا مرادی*****

دریافت: ۸۸/۵/۴، پذیرش: ۸۸/۱۰/۷

چکیده:

مقدمه و هدف: بیماری تب مالت یکی از مهم‌ترین بیماری‌های مشترک انسان و دام است که به عنوان یک تهدید بالقوه بهداشت عمومی محسوب می‌گردد. بروسلوز انسانی توسط یکی از چهار زیر گونه بروسلا: ملی تن سیس، آبورتوس، سوئیس و کانیس ایجاد می‌شود که مخازن آنها به ترتیب شامل بز، گوسفند، گاو، خوک و سگ می‌باشند. یکی از سیاست‌های مهم در جهت کاهش میزان بروز انسانی تب مالت، واکسیناسیون دامهای جوان است. هدف از انجام این مطالعه ارزیابی رابطه بین درصد پوشش واکسیناسیون دامها (بره، بزغاله و گوساله‌های جوان) در میزان بروز انسانی تب مالت است.

روش کار: این مطالعه از نوع توصیفی - تحلیلی بوده که در آن اثرات واکسیناسیون دام‌ها علیه تب مالت بر میزان بروز بیماری انسانی بررسی شده است. داده‌های مورد نیاز برای محاسبه میزان بروز انسانی از مرکز بهداشت استان و داده‌های مورد نیاز جهت محاسبه نسبت پوشش ایمن سازی دام‌ها از اداره کل دامپزشکی استان اخذ گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS10 تجزیه و تحلیل شدند و با توجه به متفاوت بودن واحدهای اندازه‌گیری دو متغیر در این مطالعه از ضریب همبستگی پیرسون جهت تعیین ارتباط بین واکسیناسیون دام‌ها و میزان بروز انسانی تب مالت استفاده شد.

نتایج: با توجه به آمار و گزارشات سازمان دامپزشکی استان همدان پوشش واکسیناسیون تب مالت در گوسفند و بز از ۱۷/۵٪ در سال ۸۱ به ۶۰٪ در سال ۸۷ رسیده است و طی همین مدت پوشش واکسیناسیون گاو و گوساله از ۵/۶٪ به ۳۸٪ افزایش یافته است. بر اساس گزارش مرکز بهداشت استان همدان، میزان بروز انسانی تب مالت در همین مدت از ۸۶ در یکصد هزار نفر در سال ۸۱ به ۴۴/۷ در یکصد هزار نفر در سال ۸۷ کاهش یافته است. ضریب همبستگی پیرسون بین واکسیناسیون دامی با میزان بروز انسانی تب مالت برای واکسیناسیون گوسفند و بز $r = -0.38$ و برای گوساله $r = -0.78$ بدست آمد. در هر دو مورد یک ارتباط معکوس و ناقص بین درصد پوشش واکسیناسیون و میزان بروز بیماری در انسان وجود دارد.

نتیجه نهایی: با توجه به نتایج بدست آمده در این مطالعه، استراتژی واکسیناسیون دام‌های جوان علیه تب مالت در کاهش میزان انسانی بیماری مؤثر بوده است. موفقیت این استراتژی منوط به تداوم آن، افزایش درصد پوشش واکسیناسیون و همکاری و هماهنگی بیشتر بین سیستم‌های بهداشتی با ادارات کل دامپزشکی استان‌ها است.

کلید واژه‌ها: تب مالت / ژئونوز / واکسیناسیون

* عضو هیأت علمی گروه پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی همدان (a.moradi@umsha.ac.ir)

** کارشناس بهداشت عمومی مرکز بهداشت استان همدان

*** دکتری دامپزشکی اداره کل دامپزشکی استان همدان

**** دکتری حرفه‌ای پزشکی مرکز بهداشت استان همدان

***** کارشناس ارشد حشره‌شناسی مرکز بهداشت شهرستان بهار